

I tørre områder med lite eller ingen vegetasjon hvirvles sand og støv opp av vinden. Under kraftig vind kan det oppstå veritable støvstormer hvor skyer av støvpartikler føres opp i over 1000 m høyde, så tette at de ofte skjuler solen. De lette støvpartiklene kan føres langt avgårde og avsettes igjen i områder som er dekket av vegetasjon. Det er slike vindtransporterte avsetninger som kalles løss. Enorme mengder løss er ved støvstormer ført ut av ørkenen Gobi og blitt avsatt i det nordøstlige Kina hvor den dekker hundretusener av kvadratkilometer i en tykkelse på mange hundre meter.

Løss kommer ikke bare fra ørkenstrøk. Den kan også stamme fra randen av smeltede isbreer, hvor det fineste materiale som isen har ført med seg senere blir ført bort av vinden. Her i Europa opptrer det løssavsetninger i et belte som strekker seg fra Bretagne i Frankrike til Svartehavet og videre mot nordøst i Sovjet. Dette er løss som er dannet foran brefronten under istidene, ettersom isen smeltet og trakk seg tilbake.

Løss er som regel gul av farge og inneholder ofte mye kalk. Den danner et fruktbart jordsmonn når det bare er nok vann tilstede. I løss ser man ofte loddrette hull. De er opprinnelig dannet omkring gresstrå og andre plantestengler som siden er visnet bort. Disse hullene medvirker til at løss står i loddrette vegger ved utgravninger, til tross for dens løse konsistens.

Løssjorda spiller en meget viktig rolle i det kinesiske jordbruk. For at løssen ikke skal bli skylt bort under sterkt regn blir dalsidene terrassert. Løssjordens egenskap til å kunne spalte opp i vertikal retning, har de kinesiske bønder i løss-provinsene mange steder utnyttet til å løse sine husspørsmål. Løsshusene er vel kanskje de merkeligste boliger i verden. Her kan man finne jordbrukere som bor under åkrene sine, i rom de har gravet ut i de steile terrasseveggene. Vår tegning viser boliger gravet ut i løss i Kina.

Løssjorda er selvsagt lett utsatt for vannerosjon. Et eksempel på dette gir Hoangho som flyter gjennom løssdistriktene og renner ut i Gulehavet. Det er det gule slam av løssjord som har gitt Hoangho (den gule elv) sitt navn. Den store Shantunghalvøya som stikker ut i Gulehavet mot Korea har opprinnelig vært en øy som ved Hoanghos mektige deltaavleiringer er knyttet sammen med fastlandet. Den nedre del av Hoangho-dalføret er forøvrig tett befolket, og det drives et utstrakt jordbruk. Området består av løssjord som opprinnelig er blitt ført ut av ørkenen Gobi, avsatt i de nordlige løssprovinser og siden gravet ut, transportert og til slutt avsatt av den gule elv - Hoangho.